

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 18. marts 2015 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål nr. 203 (Alm. del)

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 17. marts 2015 fra København Universitet om udgiftsneutralitet og bygningstilskud i relation til bygningsmæssigt selveje, jf. FIV alm. del – bilag 148.

Svar

SEA-ordningen blev blandt andet indført for at give brugerne af statens bygninger et incitament til at effektivisere og rationalisere lokaleanvendelsen. Dette skete ved, at institutionerne skulle betale husleje for at anvende de lokaler, som staten tidligere havde stillet vederlagsfrit til rådighed.

I den forbindelse blev universiteterne kompenseret med en bevilling svarende til den huslejebetaling, der blev indført, den forventede udgift relateret til den indvendige vedligeholdelse af eksisterende bygninger samt for planlagte udgifter til allerede vedtagne byggeprojekter (f.eks. KUA 1, 2, og 3). SEA-ordningen var således - ud fra et institutionsperspektiv - udgiftsneutral i udgangsåret.

Institutionens bevillinger skulle fremover dække huslejen, og institutionerne havde således mulighed for at frigøre midler til andre aktiviteter ved at rationalisere og effektivisere den samlede lokaleanvendelse og dermed nedbringe sin husleje.

Der har ikke i SEA-ordningen været tiltænkt en løbende en-til-en kompensation af universiteternes huslejeregninger. Der har været lagt op til et spillerum for det enkelte universitets prioritering mellem bygningsudgifter og øvrige udgifter.

SEA-ordningen lægger således op til, at ledelsen på de enkelte universiteter forholder sig til det fremtidige lokalebehov og tilrettelægger en strategi for bygningsudviklingen, som er økonomisk bæredygtig.

Dermed ikke sagt, at SEA-ordningen ikke kan forbedres. Der er derfor igangsat en reform af SEA-ordningen. Reformarbejdet adresserer bla. spørgsmålet om afskrivninger på bygningsmassen, jf. svar på FIV alm. del spørgsmål 185.

KU fremfører i sit brev til udvalget (bilag 148) en række betragtninger, som jeg herunder vil kommentere enkeltvist.

Den 13. april 2015
Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Slotsholmsgade 10
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 15/007659-02

Ad udfasning af særbevilling til Københavns Universitet 2001-2011

Ved indførelsen af SEA-ordningen blev der lavet en overgangsordning for alle universiteterne, der løb i 10 år. Overgangsordningen skulle sikre, at differencen mellem huslejebevilling og forventet husleje blev indfaset over en lang periode, så der var tid til tilpasninger.

Det Københavns Universitet i sin henvendelse til udvalget omtaler som en særbevilling til KU, er den generelle overgangsordning, som SEA-ordningen blev implementeret med. Den lange indfasningsperiode har givet Københavns Universitet tid og mulighed for at planlægge arealeffektiviseringer. KU har udarbejdet en sådan plan, jf. akt 151 af 28. maj 2003 vedrørende indgåelse af lejemål af det tidligere Københavns Kommunehospital til etablering af Center for Sundhed og Samfund og akt 148 af 22. juni 2006 vedrørende gennemførelse af en samlet udviklings- og moderniseringsplan for Københavns Universitet.

Derudover blev der indgået en sær aftale med Københavns Universitet om særbevilling til betaling af husleje på Det Bioteknologiske Center på Tagensvej, samt til KUA2 og KUA3. Der blev desuden givet en underskudsgaranti til KU, som blev udløst, hvis universitetet fik et underskud på SEA-ordningen.

Tilskuddet til Det Bioteknologiske Center på Tagensvej og underskudsgarantien blev udmøntet på finansloven for 2008 som en merbevilling på ca. 7 mio. kr. årligt fuldt indfaset vedr. Tagensvej og ca. 30 mio. kr. årligt vedr. underskudsgarantien. Disse merbevillinger udfases ikke og er fortsat en fast del af Københavns Universitets bevillinger.

Ad taxameterreform i 2007

Der blev i 2007 gennemført en taxameterreform med henblik på at skabe et mere enkelt og gennemskueligt bevillingssystem. Reformen indebar en ny samlet uddannelsesstakst til erstatning for de tre tidligere takster; undervisnings-, fællesudgifts- og bygningstakst. Reformen var udgiftsneutral i udgangsåret.

Det fremgår af udviklingen i enhedsomkostningerne, at Københavns Universitet modtog omkring 1.000 kr./STÅ (2007-pl) mere i 2007 end i 2006. Reformen betød altså ikke en "afskaffelse af huslejebevilling", men en samlet bevillingsforøgelse. Herudover har takst 1 siden 2010 været forhøjet med 5.000 kr./STÅ.

Så selvom huslejetilskuddet ikke længere fremgår eksplicit af finansloven, har taxameterreformen og forhøjelsen af takst 1 bidraget til, at Københavns Universitet har fået flere taxameterindtægter.

Ad overheadreform

Formålet med overheadreformen i 2008 og 2009 var at opnå en mere gennemsigtig styring af forskningsudgifterne, jf. aftale af 1. marts 2008 om opfølgning på globaliseringsaftalerne mellem Venstre, Konservative, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre. Universiteterne havde i forvejen rejst problemstillingen, at der ikke var fuld omkostningsdækning ved forskningsprojekter i konkurrencestrengen, da man ved globaliseringsstrategien forventede en markant stigning i andelen af forskningsmidler i konkurrencestrengen i forhold til basismidlerne.

Overheadreformen betød, at det forskningsråd eller den fond, der havde ansvaret for at uddele en forskningsbevilling, også skulle betale de fulde omkostninger til de forskningsprojekter, som der blev givet bevilling til. Dermed kunne et forskningsråd eller en fond ikke overvælte omkostninger på universiteterne. På denne måde fik universiteterne fuld rådighed over egne forskningsbevillinger.

På baggrund af universiteternes regnskaber blev det beregnet, at følgeudgifterne udgjorde 44 procent. Med et løft i overheadsatsen til 44 procent til at dække følgeudgifterne blev ønsket fra universiteterne imødekommet.

Overheadreformen blev indført i to trin.

Først blev der i 2008 indført en generel overheadsats på 35 pct. på forskningstilskud i konkurrencestrengen. Omlægningen blev finansieret ved en omprioritering af eksisterende forskningsmidler, herunder det daværende overhead på 20 pct., det daværende bygningsoverhead på 12,65 pct. samt yderligere 2,35 pct., der primært blev finansieret af universiteternes omstillingsreserve og forskningsrådene.

Dernæst blev overheadsatsen i 2009 øget fra 35 til 44 pct. finansieret af globaliseringsreserven. Forskningsbevillinger, der allerede var bevilligede, blev efterreguleret til den højere sats. Der var således tale om en forøgelse i bevillingerne til universiteterne.

Med hensyn til det tidligere medfinansieringsbidrag universiteterne fik, når de modtog midler fra private fonde eller EU, så blev den pulje permanent fordelt proportionalt til universiteterne.

Det er korrekt som KU beskriver, at flere private fonde ikke medfinansierer bygninger og administration, men det er til enhver tid op til universitet at prioritere, om man kan modtage og medfinansiere disse donationer. Omvendt er Mærsk-tårnet ved Panum vel også et godt eksempel på, at der kan rejes private midler til bygningsudgifter.

Ad fjernelse af funktionel forældelse

Funktionel forældelse er et teknisk begreb, der tager højde for den specifikke funktionalitet og indretning af en bygning. Der er typisk tale om grundlæggende bygnings- eller indretningsmæssige forhold, hvor den eksisterende indretning ikke længere er egnet eller ikke opfylder nyeste påbud i relation til de funktioner, indretningen oprindeligt skulle løse.

Som det også fremgår af svaret på FIV alm. del spørgsmål 186, er muligheden for funktionel forældelse ikke fjernet. Tværtimod er der i perioden 2010-2017 afsat 3 mia. kr., som finansieres af ejendomsvirksomhedens interne overskud, til at imødegå funktionel forældelse ved en modernisering af universiteternes laboratoriefaciliteter for i alt 6 mia. kr., hvor de resterende 3 mia. er finansieret af globaliseringsmidlerne. Da det interne overskud i perioden fra 2010 til 2017 således i meget vidt omfang er disponeret til genopretning af laboratoriefaciliteterne, er det finansielle råderum for at gennemføre en nedskrivning meget begrænset.

Ad overskudskrav

Ved SEA-ordningens etablering fik ejendomsvirksomheden en gæld svarende til 100 pct. af ejendomsporteføljens værdi. For blandt andet at opnå en bedre styring af ejendomsvirksomheden og for at opnå en bedre sammenhæng mellem ejendomsporteføljens værdi og gæld, er det efterfølgende blevet besluttet, at belåningsgraden fra 2007 og frem som udgangspunkt skal udgøre 80 pct. af ejendomsporteføljens værdi, jf. akt. 5 af 5. oktober 2006.

Reduktionen i belåningsgraden betød, at ejendomsvirksomheden - alt andet lige - vil få årlige overskud, og som konsekvens heraf blev der på finansloven fastsat et overskudskrav. Overskudskravet bliver fastsat på en sådan måde, at den ønskede belåningsgrad på 80 pct. opnås på mellemlang sigt.

Overskudskravet har derfor ingen betydning for universiteternes huslejeniveau, da det handler om en omlægning af interne statslige overførsler.

Opsamling

Samlet har KU modtaget en stigende bevilling i perioden, herunder også til husleje. Der har ikke i SEA-ordningen været tiltænkt en løbende en-til-en kompensation af universiteternes huslejeregninger. Universiteterne er kompenseret i udgangspunktet med en tiårig overgangsordning efter en model, som er aftalt mellem ministeriet og rektorkollegiet.

Hvor midlerne til husleje tidligere blev udmøntet som overhead på forskningsmidler og bygningstaxameter, er de nu indarbejdet i det samlede uddannelsestaxameter og i forskningsbevillingerne. Det er således op til KUs ledelse at prioritere, hvorledes lokaler og midler hertil anvendes. Den langsigtede udvikling i bygningsudgifterne afhænger - både for de bygningsselevende institutioner og de, der er omfattet af SEA-ordningen - først og fremmest af de strategiske prioriteringer, som institutionerne foretager i forhold til den bygningsmasse, institutionerne råder over.

Med venlig hilsen

Sofie Carsten Nielsen